

Preporuke i prilagođavanja obrazovno-vaspitnih sadržaja po područjima za djecu sa kombinovanim smetnjama po Posebnom programu za rad u kućnim uslovima

Stručni aktiv defektologa koji realizuje poseban program obrazovno-vaspitnog rada za djecu sa kombinovanim smetnjama daje sljedeće preporuke i prilagođavanja za rad u kućnim uslovima:

U obrazovnom-vaspitnom području Svakodnevne životne vještine preporuka je često pranje ruku i održavanje lične higijene djece uz djelimičnu ili potpunu podršku roditelja prema preporukama Instituta za javno zdravlje. Ukoliko dijete neće da saraduje, aktivnosti sprovoditi kroz igru „Hvatanje sapuna u toploj vodi u posebnoj zdjeli (kadica, lavor...) uz odgovarajuće pjesmice prikladne ovom sadržaju; Pronađi vlažnu maramicu, obriši ruke, pomoz mi da obrišem radnu površinu...

Aktivnosti predviđene planom i programom u okviru obrazovno-vaspitnog područja **Razvoj govora i jezika** odnose se na podsticanje ekspresivnog govora, glasanja, a naročito razvijanja gestualnog govora u cilju da dijete izrazi svoja osjećanja i potrebe. Te aktivnosti treba da budu potpomognute slikovnim materijalom i očiglednim predmetima iz okruženja domaćinstva. Mnoge aktivnosti sprovoditi kroz situacione igre (duvanje svjećica, loptica, papirića, pravljenje balončića od sapunice, korišćenje slamčica, glasom slogom i riječju imitirati glasanje životinja, pokazivanje i imenovanje predmeta iz okruženja....).

Planom i programom u okviru obrazovno-vaspitnog područja **Upoznavanje okoline** predviđeno je da prepozna, taktilno percipira i imenuje što veći broj predmeta iz domaćinstva i kroz situacione igre imitira aktivnosti ukućana (kuvanje, čišćenje ili pranje, usisavanje, slaganje garderobe, odlaganje obuće....)

Kroz aktivnosti obrazovno-vaspitnog područja **Socijalne vještine** uključiti što veći broj ukućana s ciljem da se uspostave pozitivne emocionalne reakcije, prepozna dobro i loše ponašanje i uspostavi elementarna komunikacija lijepog ponašanja (povezivanje emocija sa emotikonima, lijepljenje ili pokazivanje emotikona koji odražavaju trenutnu emociju, slušanje pjesmica sa sadržajima frazama učtivosti, uključivanje u elementarne igre sa ostalim članovima porodice....)

Planom i programom obrazovno-vaspitnog područja **Psihomotorna stimulacija** predviđeno je da učenici primjenjuju vježbe za doživljaj tjelesne cjelovitosti i vježbe u gestualnom prostoru. Putem aktivnosti uz djelimičnu ili potpunu podršku roditelja, braće i sestara učenik pokazuje na sebi i modelu glavu, trup, ruke i noge, a na glavi oči, nos, usta, uši, kosu (igre sa lutkom, igre sa ostalim članovima porodice, igre ispred ogledala), podiže ruke iznad glave, širi ruke u stranu, spušta ruke pored tijela. Kroz igru ove aktivnosti sprovoditi nekoliko puta u toku dana, jer su izvor zadovoljstva i relaksacije za dijete.

Radno vaspitanje planom i programom predviđa upoznavanje sa različitim materijalima i alatima. Aktivnosti organizovati zajednički sa ostalim članovima porodice (lijepljenje

različitih materijala na podlogu, namotavanje vunice na kalem, pravljenje kule od kocaka, ređanje plastičnih kutija jednu na drugu....)

U realizaciji aktivnosti u okviru obrazovno-vaspitnog područja **Likovna kreativnost** preporučujemo da učenici spontano škrabaju i crtaju linije po papiru, povlače linije između dvije tačke, cjepkaju i gužvaju papir, gnječe i valjaju plastelin, gužvice papira (salvete) lijepo u okviru šablona na podlogu.

Područjem **Muzička kreativnost** predviđeno je da prepoznaju i imenuju zvukove vezane za domaćinstvo i neposrednu okolinu (zvono, zatvaranje i otvaranje vrata, šuštanje i kapanje vode, šuštanje papira, kese, zvukovi životinja, vozila...). Preporučujemo da zajedno sa članovima porodice izrade „muzičke instrumente“ (plastične flaše napunjene pirinčem, pasuljem, kukuruzom, dugmićima) i zajednički formiraju „orkestar“. Za ovu aktivnost roditelji mogu iskoristiti predmete iz kuhinje (šerpe, lonci, drvene kašike, poklopci...). Sve aktivnosti treba da imaju za cilj da probude pozitivne emocionalne reakcije i međusobnu interakciju svih članova porodice.

U okviru obrazovno-vaspitnog područja **Igre i sportske aktivnosti** prilagoditi aktivnosti potrebama i željama učenika kroz elementarne igre loptom i orijentacijom u prostoru (kotrljanje, dodavanje, šutiranje, hvatanje lopte na radnoj površini i podu, igra skrivalice, imitiranje kretanja u različitim smjerovima i položajima). Ove aktivnosti sprovoditi nekoliko puta u toku dana, jer predstavljaju rekreaciju, omogućavaju pokretljivost i zadovoljavaju djetetovu potrebu za igrom i fizičkom aktivnošću.

Sve preporučene aktivnosti roditelji treba da realizuju u prijedodnevnom časovima kako bi se režim dana prolongirao i ostao ustaljen u doglednom periodu. Po mogućnosti u sve aktivnosti uključiti druge članove porodice, čime bi se ojačala sama porodica i ovaj period učinio sadržajnim i kvalitetnijim a samim tim i doprinio realizaciji aktivnosti koje bi se inače sprovodile u Resursnom centru za djecu i mlade „Podgorica“ uz prilagođavanja datim ovim preporukama za rad u kućnim uslovima.